

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

АНАЛИЗА ДУГА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Децембар 2011.

Београд, март 2012.

Анализа дуга Републике Србије

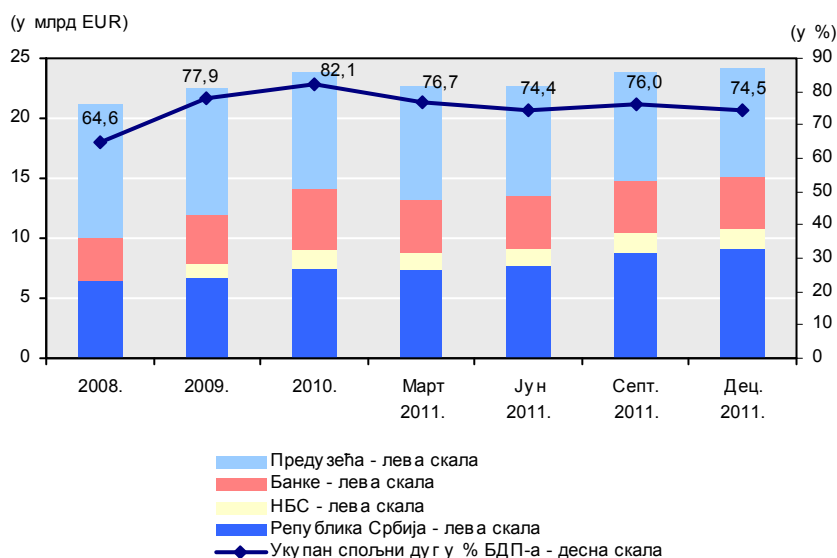
А. Спољни дуг Републике Србије

Укупан спољни дуг Републике Србије је на крају 2011. године износио 24,1 милијарду евра и у односу на крај 2010. године је повећан за 338,9 милиона евра, или 1,4%. Структура дуга је током године измењена у правцу повећања учешћа јавног спољног дуга у укупном дугу за 6,5 процентних поена.

У четвртом тромесечју 2011. укупан спољни дуг Републике Србије повећан је за 265,1 милион евра, или 1,1%. У оквиру тога, дуг јавног сектора је повећан за 339,9 милиона евра, или 3,3%, док је дуг приватног сектора смањен за 74,8 милиона евра, или 0,6%. По основу депрецијације евра у односу на остале валуте заступљене у структури спољног дуга, укупан дуг је повећан за 194,4 милиона евра.

Графикон 1

Спољни дуг Републике Србије према сектору дужника у односу на БДП

Извор: Народна банка Србије.

Структура укупног спољног дуга по рочности према оригиналном доспећу побољшана је током четвртог тромесечја – смањено је учешће краткорочног дуга са 3,6% на крају септембра на 2,7% на крају децембра, као резултат смањења краткорочног дуга банака.

Учешће спољног дуга у процењеном БДП-у, као основни индикатор екстерне солвентности, на крају четвртог тромесечја је износило 74,5%, што је у односу на крај трећег тромесечја мање за 1,5 процентних поена и испод је нивоа високе задужености од 80%, према критеријуму Светске банке. Учешће спољног дуга приватног сектора у процењеном БДП-у износило је 41,2% на крају децембра и за 1,6 процентних поена је мање него на крају трећег тромесечја. Однос спољног дуга на крају четвртог тромесечја и 12-месечног извоза робе и услуга увећаног за иностране дознаке¹

¹ Према методологији Светске банке, која је приказана у публикацији *World Development Indicators*, у оквиру индикатора екстерне ликвидности и солвентности отплата дуга може се посматрати у односу на извоз робе и услуга у који је укључен прилив по основу иностраних дознака, с обзиром на то да је реч о стабилном и значајном приливу.

повећан је у односу на крај трећег тромесечја за 3,1 процентни поен и износи 168,0%, што је у границама одрживости према критеријуму Светске банке (до 220%).

Однос укупних отплата по спољном дугу и процењеног БДП-а у четвртном тромесечју износи 12,6%, од чега се 10,3% односи на отплату главнице, а 2,3% на отплату камате.

Табела 1

Индикатори екстерне позиције Србије

Индикатори екстерне ликвидности (у %)	2008.	2009.	2010.	I 2011.	II 2011.	III 2011.	IV 2011.
Девизне резерве/увоз робе и услуга (у мес.)	5,2	9,4	8,1	7,7	7,5	8,4	8,6
Девизне резерве/краткорочни дуг	380,8	528,8	546,4	888,8	1.031,6	1.323,9	1.860,8
Девизне резерве/БДП	25,0	36,7	34,5	33,6	32,6	36,2	37,2
Отплата дуга/БДП	10,6	11,5	11,8	14,4	11,1	12,3	12,6
Отплата дуга/извоз робе и услуга	34,0	39,1	34,0	39,7	31,1	34,3	37,3
Отплата дуга/извоз робе и услуга и дознаке	27,6	28,3	26,1	31,0	23,9	26,7	28,4
Индикатори екстерне солвентности (у%)							
Спољни дуг/БДП	64,6	77,9	82,1	76,7	74,4	76,0	74,5
Краткорочни дуг/БДП	6,6	6,9	6,3	3,8	3,2	2,7	2,0
Спољни дуг/извоз робе и услуга	207,6	265,3	236,2	212,9	206,2	210,4	210,5
Спољни дуг/извоз робе и услуга и дознаке	168,7	191,8	181,2	165,0	160,1	164,9	168,0

Извор: Народна банка Србије.

Методолошка објашњења:

- Девизне резерве/увоз робе и услуга (у мес.) – однос девизних резерви на крају посматраног периода и просечног месечног увоза робе и услуга током тог периода.
- Девизне резерве/краткорочни спољни дуг – однос стања девизних резерви и стања краткорочног спољног дуга крајем посматраног периода.
- Девизне резерве/БДП – однос стања девизних резерви на крају посматраног периода и БДП-а у последња четири тромесечја.
- Отплата спољног дуга/БДП – однос отплате спољног дуга и БДП-а током посматраног периода.
- Отплата спољног дуга/извоз робе и услуга – однос отплате спољног дуга и извоза робе и услуга током посматраног периода.
- Отплата спољног дуга/извоз робе и услуга и дознаке – однос отплате спољног дуга и извоза робе и услуга и дознака током посматраног периода.
- Спољни дуг/БДП – однос стања спољног дуга на крају посматраног периода и БДП-а у последња четири тромесечја.
- Спољни дуг/извоз робе и услуга – однос стања спољног дуга на крају посматраног периода и вредности извоза робе и услуга у последњих 12 месеци.
- Краткорочни спољни дуг/БДП – однос стања краткорочног спољног дуга на крају посматраног периода и БДП-а у последња четири тромесечја.
- Спољни дуг/извоз робе и услуга – однос стања спољног дуга на крају посматраног периода и вредности извоза робе и услуга у последњих 12 месеци.
- Спољни дуг/извоз робе и услуга и дознаке – однос стања спољног дуга на крају посматраног периода и вредности извоза робе и услуга и дознака у последњих 12 месеци.

Индикатор сервисирања спољног дуга који указује на спољну ликвидност – однос укупних отплата по спољном дугу и годишњег извоза робе и услуга – износио је на крају 2011. године 37,3%. Ако се извозу робе и услуга додају дознаке¹, учешће отплата износи 28,4%.

1. Спољни дуг јавног сектора² на крају децембра износио је 10,8 милијарди евра, а његово учешће у укупном спољном дугу 44,7%.

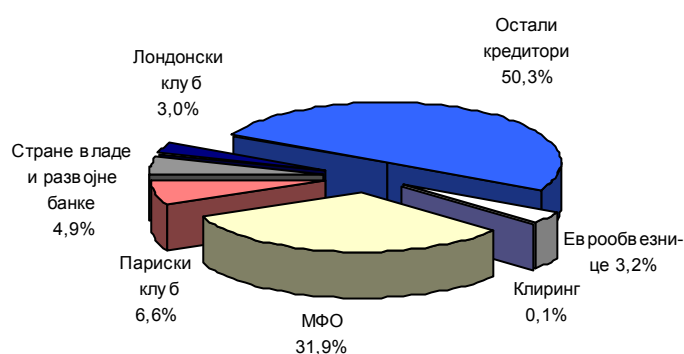
Спољни дуг државе износио је 8,2 милијарде евра, државно гарантовани спољни дуг 893,3 милиона евра, а дуг Народне банке Србије 1,7 милијарди евра. Нето задужење јавног сектора током четвртог тромесечја износило је 109,9 милиона евра – коришћено је 196,2 милиона евра, а отплаћено по основу главнице 86,3 милиона евра. У оквиру редовних коришћења зајмова

² Спољним дугом Републике Србије обухваћене су и обавезе по јавном дугу према методологији Међународног монетарног фонда, у којима су, поред репрограмираних старих дугова и нових задужења државе, приказане и обавезе Народне банке Србије, нерегулисане обавезе Републике Србије укључујући клириншки дуг, као и део дуга локалне самоуправе и државних агенција без гаранције државе.

закључених у претходном периоду највећи део односи се на коришћење Другог програмског зајма Светске банке (IBRD) за развој јавних финансија од 100 милиона долара.

Током четвртог тромесечја закључена су, и у Народној скупштини ратификована, три нова кредитна споразума са KfW-ом у укупној вредности од 162,5 милиона евра (пројекат енергетске ефикасности и програм општинске инфраструктуре од 100,0 милиона евра, програм водоснабдевања и канализације у општинама средње величине у Србији од 17,5 милиона евра и програм рехабилитације система даљинског грејања у Србији од 45,0 милиона евра). По наведеним кредитним споразумима до краја 2011. године није било коришћења средстава.

Графикон 2
Структура спољног дуга Републике Србије
по кредиторима
(на дан 31. децембра 2011)

Извор: Народна банка Србије.

2. Спољни дуг приватног сектора на крају 2011. износио је 13,3 милијарде евра, од чега је 4,3 милијарде дуг банака, а 9,0 милијарди дуг предузећа. Учешће краткорочног спољног дуга у укупном спољном дугу приватног сектора смањено је током четвртог тромесечја са 6,4% на 4,9%. Дуг банака у четвртом тромесечју повећан је за 28,1 милион евра, што је резултат повећања дугорочног дуга за 231,0 милиона евра и смањења краткорочног дуга за 202,9 милиона евра. Дуг предузећа смањен је за 102,8 милиона евра. Учешће спољног дуга приватног сектора у укупном спољном дугу износило је 55,3%.

Приватни сектор се током четвртог тромесечја укупно нето дугорочно задужио за 138,3 милиона евра (коришћено 771,2 милиона, а отплаћено по основу главнице 632,9 милиона). Највеће задужење забележено је код банкарског сектора (223,8 милиона евра) и рударства (105,9 милиона евра). По основу дугорочних кредита, раздужења су забележена у секторима пословања с некретнинама (48,7 милиона евра), информисања и комуникација (48,6 милиона евра), грађевинарства (33,9 милиона евра), прерађивачке индустрије (25,8 милиона евра) и у осталим секторима (34,4 милиона евра).

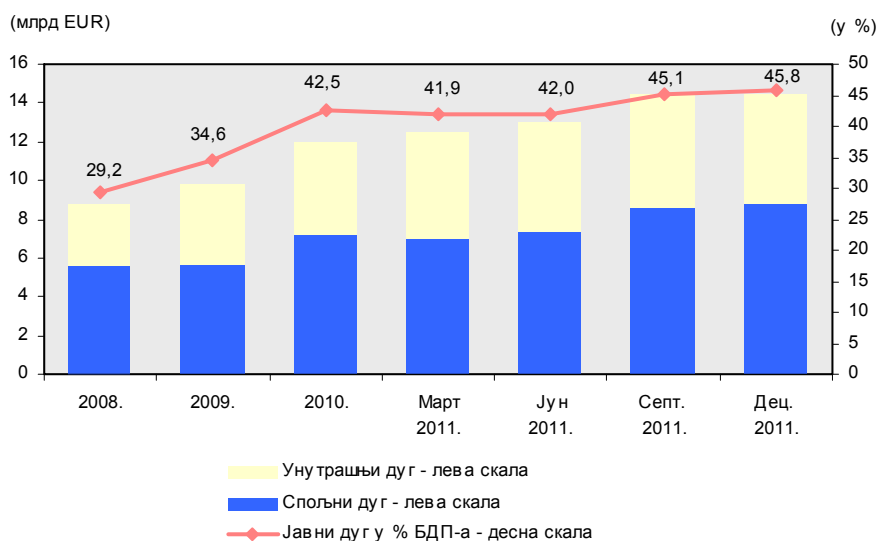
2.1. Што се тиче **услова задуживања банкарског сектора**, просечна пондерисана каматна стопа за кредите банкарског сектора закључене у четвртом тромесечју износила је 4,8% и повећана је за 0,8 процентних поена у односу на претходно тромесечје. Кредити с варијабилном каматном стопом чине највећи део, или 94,6%, закључених кредита, што је за 8,9 процентних поена више у односу на треће тромесечје. Просечна рочност кредита закључених у посматраном периоду је остала непромењена и износи пет година и осам месеци.

2.2. Када је реч о **условима задуживања сектора предузећа** за кредите закључене у четвртном тромесечју 2011, просечна пондерисана каматна стопа износила је 4,8%, исто као у претходном тромесечју. Кредити с варијабилном каматном стопом чине 69,9% укупно закључених кредита, што је за 10,4 процентна поена мање него у трећем тромесечју. Просечна рочност кредита износи пет година и девет месеци и повећана је за једну годину и један месец у односу на претходно тромесечје. Од укупно коришћених дугорочних кредита сектора предузећа, 16,2% су одобриле стране банке и финансијске институције повезане с домаћим банкама, 42,6% страна предузећа повезана с домаћим предузећима, а 41,2% остали кредитори.

Б. Јавни дуг Републике Србије

На крају 2011. године јавни дуг Републике Србије износио је 14,5 милијарди евра и у односу на крај 2010. повећан је за 2,4 милијарде евра.³ Повећане су пре свега директне обавезе државе, за 2,0 милијарде евра, док је повећање индиректних обавеза државе износило 397,1 милион евра. Држава се задуживала како на иностраном, тако и на домаћем тржишту – директне обавезе државе по основу спољног дуга повећане су у 2011. години за 1,4 милијарде евра, а по основу унутрашњег дуга за 675,8 милиона евра. Повећање унутрашњег дуга је у највећој мери резултат продаје државних хартија од вредности, што је утицало на раст учешћа динарског дела јавног дуга у укупном дугу за 2,4 процентна поена, са 12,0% на 14,4%.

Графикон 3
Јавни дуг Републике Србије*

*Статистика јавног дуга евидентира државне хартије по тржишној вредности од новембра 2011. У складу с таквом изменом методологије, Народна банка Србије је оценила стање јавног дуга за период уназад.

Извор: Министарство финансија РС и Народна банка Србије.

³ Јавни дуг Републике Србије исказан је према методологији Министарства финансија. По овој методологији, спољни јавни дуг не обухвата обавезе Народне банке Србије, нерегулисане обавезе Републике Србије укључујући клириншки дуг, као ни део дуга локалне самоуправе и државних агенција без гаранције државе. Статистика јавног дуга Министарства финансија евидентира државне хартије по тржишној вредности од новембра 2011. У складу с таквом изменом методологије, Народна банка Србије је оценила стање јавног дуга за период уназад.

У односу на крај трећег тромесечја 2011, јавни дуг је повећан за 60,2 милиона евра. Јавни спољни дуг је порастао за 257,3 милиона евра, док је јавни унутрашњи дуг смањен за 197,1 милион евра. **Јавни спољни дуг** је повећан по основу Другог програмског зајма Светске банке (IBRD) за развој јавних финансија (77,3 милиона евра), увођења у статистику јавног дуга нерегулисаних обавеза према Либији (39,1 милион евра), кредита Европске инвестиционе банке (EIB) за истраживања и развој у јавном сектору и општинску и регионалну инфраструктуру (16,9 милиона евра) и по основу депрецијације евра у односу на остале валуте заступљене у структури дуга. **Јавни унутрашњи дуг** је у четвртом тромесечју смањен због смањења задужења државе по основу хартија од вредности, које је први пут забележено у трећем тромесечју 2011.

Табела 2

Стање јавног дуга Републике Србије*

(у млрд EUR)

	2008.	2009.	2010.	I 2011.	II 2011.	III 2011.	IV 2011.
1. Унутрашњи дуг	3,2	4,1	4,8	5,4	5,7	5,9	5,7
2. Спољни дуг	5,6	5,7	7,2	7,1	7,3	8,6	8,8
УКУПНО (1+2)*	8,8	9,8	12,0	12,5	13,0	14,4	14,5

* Статистика јавног дуга евидентира државне хартије по тржишној вредности од новембра 2011. У складу с таквом изменом методологије, Народна банка Србије је оценила стање јавног дуга за период уназад.

** Евентуалне разлике у збиру настају због заокруживања на једну децималу.

Извор: Министарство финансија РС и Народна банка Србије.

Раст спољног и смањење унутрашњег дуга током четвртог тромесечја утицали су на измену валутне структуре јавног дуга у правцу смањења учешћа дуга у динарима са 15,6% на 14,4%. Учешће дуга у еврима на крају 2011. године износило је 57,7%, у доларима 18,8%, док се на специјална права вучења и остале валуте односило 9,1%. Каматна структура дуга није се знатније променила. Удео јавног дуга уговореног по фиксним каматним стопама на крају децембра износио је 68,5%, а преосталих 31,5% уговорено је по варијабилним каматним стопама. Већи део дуга уговореног по варијабилним каматним стопама и даље је везан за каматне стопе EURIBOR и LIBOR на евро (72,1%), затим за LIBOR на амерички долар (13,3%), остале варијабилне каматне стопе (12,5%) и за швајцарски франак (2,2%).

У табели 3 дат је преглед вредности традиционалних мера одрживости дуга: учешћа стања и отплате јавног дуга у БДП-у, извозу (и дознакама) и буџетским приходима. Учешће јавног дуга у извозу робе и услуга је побољшано током четвртог тромесечја (са 127,0% на 126,2%), док је његово учешће у буџетским приходима остало готово непромењено. Отплата јавног дуга је била мања у четвртом у односу на претходна тромесечја 2011. године, па тиме и њено учешће у БДП-у, извозу робе и услуга и дознакама, као и буџетским приходима.

На крају 2011. године, према процени Народне банке Србије, учешће јавног дуга у БДП-у износило је 45,8%.⁴ Према подацима Министарства финансија, учешће јавног дуга у БДП-у је ниже и износи 45,1%. Податак о стању јавног дуга Народне банке Србије и Министарства финансија се не разликује, већ само процена БДП-а. Када Републички завод за статистику објави коначне податке о БДП-у у 2011, разлике у обрачуну учешћа јавног дуга у БДП-у између Народне банке Србије и Министарства финансија неће бити. Према Закону о јавном дугу, податак о стању јавног дуга који објављује Министарство финансија не садржи дуг фондова социјалног осигурања и локалне самоуправе. Ради процене испуњености фискалног правила о учешћу јавног дуга у БДП-у

⁴ Стање јавног дуга према подацима Министарства финансија и процена БДП-а Народне банке Србије.

(Закон о буџетском систему), потребно је додати и дугове фондова социјалног осигурања и локалне самоуправе, будући да се фискална правила односе на општи ниво државе. Имајући то у виду, Фискални савет је саопштио да јавни дуг општег нивоа државе износи 46,6% БДП-а.⁵ Такође, он је упозорио да је не само прекорачена законска граница од 45% БДП-а, већ и да ће јавни дуг наставити да расте и у средњем року уколико се у 2012. години не донесу мере фискалне консолидације. С обзиром на то, Фискални савет сматра да је Влада РС дужна да усвоји програм за смањење јавног дуга приликом ребаланса буџета Републике за 2012. годину.

Табела 3

Преглед мера одрживости јавног дуга*
(у %)

	2008.	2009.	2010.	I 2011.	II 2011.	III 2011.	IV 2011.
Јавни дуг/БДП	29,2	34,6	42,5	41,9	42,0	45,1	45,8
Јавни дуг/извоз робе и услуга	86,5	115,5	119,4	117,2	117,7	127,0	126,2
Јавни дуг/извоз робе и услуга и дознаке	70,3	83,5	91,7	90,8	91,4	99,5	100,8
Јавни дуг /буџетски приходи	64,1	82,8	101,4	103,2	104,4	112,2	112,7
Отплата јавног дуга/БДП	2,2	8,0	9,7	10,3	13,1	11,5	7,5
Отплата јавног дуга/извоз робе и услуга	7,0	27,1	28,0	28,5	36,7	32,1	22,3
Отплата јавног дуга/извоз робе и услуга и дознаке	5,7	19,6	21,5	23,0	28,9	25,7	17,8
Отплата јавног дуга/буџетски приходи	5,2	19,5	23,7	25,2	32,6	28,7	18,0

* Статистика јавног дуга евидентира државне хартије по тржишној вредности од новембра 2011. У складу с таквом изменом методологије, Народна банка Србије је оценила стање јавног дуга за период уназад.

Извор: Министарство финансија РС и Народна банка Србије.

Методолошка објашњења:

- Јавни дуг/БДП – однос стања јавног дуга на крају посматраног периода и БДП-а у последња четири тромесечја.
- Јавни дуг/извоз робе и услуга – однос стања јавног дуга на крају посматраног периода и вредности извоза робе и услуга у последњих 12 месеци.
- Јавни дуг/извоз робе и услуга и дознаке – однос стања јавног дуга на крају посматраног периода и вредности извоза робе и услуга и дознака у последњих 12 месеци.
- Јавни дуг/буџетски приходи – однос стања јавног дуга на крају посматраног периода и буџетских прихода у последњих 12 месеци.
- Отплата јавног дуга/БДП – однос отплате јавног дуга и БДП-а током посматраног периода.
- Отплата јавног дуга/извоз робе и услуга – однос отплате јавног дуга и извоза робе и услуга током посматраног периода.
- Отплата јавног дуга/извоз робе и услуга и дознаке – однос отплате јавног дуга и извоза робе и услуга и дознака током посматраног периода.
- Отплата јавног дуга/буџетски приходи – однос отплате јавног дуга и буџетских прихода током посматраног периода.

Такву препоруку дала је и мисија Међународног монетарног фонда и нагласила да одмах после избора треба усвојити средњорочни фискални програм који има за циљ довођење јавног дуга на одржив ниво.⁶ Мисија Међународног монетарног фонда сматра да буџет за 2012. годину подразумева знатно виши јавни дуг него што је фискално одговорно, што доводи у питање реформски програм подржан стендбај аранжманом из предострожности. Стога је завршетак прве ревизије стендбај аранжмана одложен, а његов наставак ће захтевати постизање договора о мерама које ће искључити додатну јавну потрошњу и повећање дуга. У намери да допринесе очувању поверења у одрживост фискалне политике, Влада РС је изразила спремност да током преосталог дела свог мандата одржава дефицит и повећање дуга у складу с циљевима аранжмана.

Током четвртог тромесечја 2011. године смањено је укупно задужење државе по основу хартија од вредности. Стање државних хартија деноминованих у инострану валути није промењено (533,6 милиона евра), с обзиром на то да није било аукција и доспећа ових хартија. Стање динарских хартија од вредности смањено је за 6,1 милијарду динара, будући да је износ који је

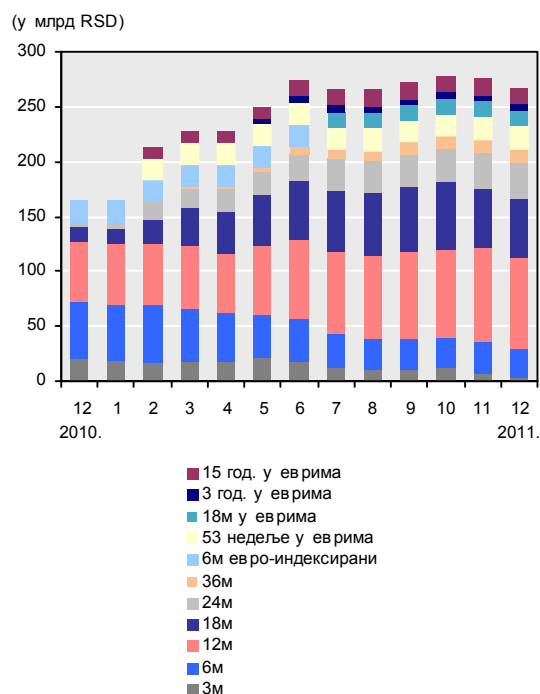
⁵ Саопштење Фискалног савета о испуњености фискалних правила у 2011. години, 21. фебруар 2012, и Предлог за усклађивање методологије обухвата и мерења јавног дуга Србије, Фискални савет, 24. фебруар 2012; <http://fiskalnisavet.rs/lat/>.

⁶ Меморандум Међународног монетарног фонда након разговора са представницима Републике Србије, 9. фебруар 2012.

доспео на наплату био виши од износа продатих хартија од вредности (у децембру су одржане само две аукције, за рочност од шест и осамнаест месеци).

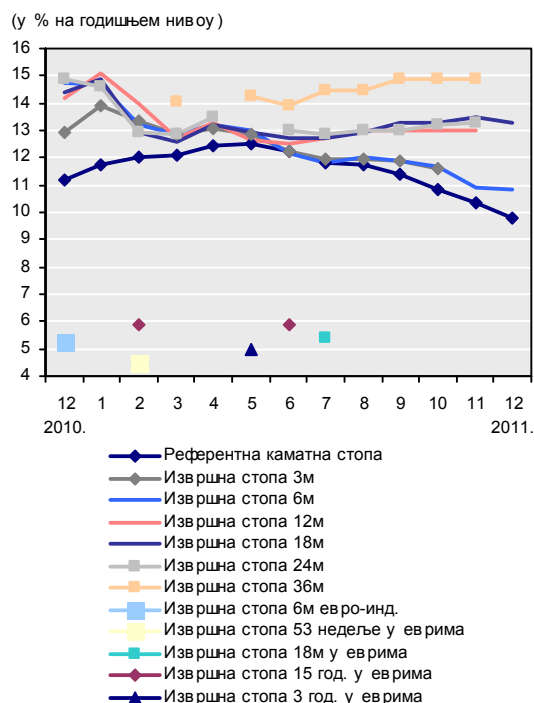
Неизвесност на светском финансијском тржишту одразила се на пораст аверзије инвеститора према ризику и на њихову већу спремност да улажу на краatak него на дуги рок. На скоро свим аукцијама за краће рочности током четвртог тромесечја остварена је максимална реализација. Извршна стопа за рочност од шест месеци смањена је за 105 базних поена и у децембру је износила 10,9%. Извршне стопе за рочности од једне и три године остале су током октобра и новембра непромењене, а стопе за рочности од 18 месеци и две године су благо повећане. У децембру је одржана аукција за рочност од 18 месеци, на којој је извршна стопа смањена за 20 базних поена, на 13,3%.

Графикон 4
Структура рочности државног дуга по основу продатих трезорских записа

Извор: Министарство финансија РС.

Графикон 5
Извршне стопе на трезорске записе и референтна каматна стопа НБС

Извор: Министарство финансија РС.

Прилог 1

Спољни дуг Републике Србије

(Прелиминарни подаци на дан 31. децембра 2011. године)

У милионима евра
USD/EUR=0,7728

Сектор/Кредитор	Стање дуга по главници	Доспела главница	Редовна камата	Затежна камата	УКУПНО
	1	2	3	4	5=1+3+4
УКУПАН СПОЉНИ ДУГ	23.874,1	1.388,3	251,2	-	24.125,4
1. ЈАВНИ СЕКТОР	10.773,3	-	-	-	10.773,3
1.1. Средњорочни и дугорочни дуг	10.773,3	-	-	-	10.773,3
1.1.1. Сектор монетарне власти - НБС	1.686,9	-	-	-	1.686,9
ММФ	1.617,6	-	-	-	1.617,6
Кина - реструктурирање финансијског кредита од 100 млн USD	69,3	-	-	-	69,3
1.1.2. Општи ниво државе	9.086,3	-	-	-	9.086,3
1.1.2.1. Централни ниво власти - укупно	8.805,9	-	-	-	8.805,9
1.1.2.1.1. Централни ниво власти	7.922,5	-	-	-	7.922,5
Међународне финансијске организације	3.671,3	-	-	-	3.671,3
СПВ - алокација ММФ-а	459,3	-	-	-	459,3
ИБРД - консолидовани дуг	1.089,2	-	-	-	1.089,2
ИБРД	348,0	-	-	-	348,0
ИДА	540,9	-	-	-	540,9
Европска заједница	373,3	-	-	-	373,3
ЕИБ	801,9	-	-	-	801,9
ЕИБ - стари регулисани дуг	-	-	-	-	-
ЕУРОФОНД - ЦЕБ	46,0	-	-	-	46,0
ЕБРД	12,7	-	-	-	12,7
Владе и развојне банке страних влада	2.282,9	-	-	-	2.282,9
Париски клуб - консолидовани дуг ¹⁾	1.582,0	-	-	-	1.582,0
- од тога: капитализована камата ²⁾	63,0	-	-	-	63,0
Владе	588,2	-	-	-	588,2
Владе - Либија	41,1	-	-	-	41,1
Развојне банке страних влада	71,7	-	-	-	71,7
Лондонски клуб - регулисани дуг ³⁾	720,4	-	-	-	720,4
Еврообвезнице	772,8	-	-	-	772,8
Остали кредитори	451,4	-	-	-	451,4
- од тога: гаранција ИБРД	292,6	-	-	-	292,6
Клиринг - дуг у неконвертибилној валути	23,8	-	-	-	23,8
1.1.2.1.2. Централни ниво власти - гарантовани дуг	883,3	-	-	-	883,3
Међународне финансијске организације	707,1	-	-	-	707,1
ЕУРОФИМА	99,6	-	-	-	99,6
ЕБРД	364,6	-	-	-	364,6
ЕИБ	242,9	-	-	-	242,9
Развојне банке страних влада	95,3	-	-	-	95,3
Владе	19,7	-	-	-	19,7
Остали кредитори	61,2	-	-	-	61,2
1.1.2.2. Влада - фондови и агенције	65,0	-	-	-	65,0
ЕУРОФОНД - ЦЕБ - гарантовани стари регулисани дуг	-	-	-	-	-
Остали кредитори - негарантовани дуг	65,0	-	-	-	65,0
1.1.2.3. Локална власт - укупно	215,5	-	-	-	215,5
1.1.2.3.1. Локална власт - негарантовани дуг	205,5	-	-	-	205,5
ЕИБ	58,8	-	-	-	58,8
ЕБРД	146,0	-	-	-	146,0
Остали кредитори	0,8	-	-	-	0,8
1.1.2.3.2. Локална власт - гарантовани дуг	9,9	-	-	-	9,9
ЕБРД	9,9	-	-	-	9,9
1.2. Краткорочни дуг	-	-	-	-	-

2. ПРИВАТНИ СЕКТОР*	13.100,9	1.388,3	251,2	-	13.352,1
2.1. Средњорочни и дугорочни кредити	12.454,1	1.348,3	250,1	-	12.704,2
2.1.1. Банке	3.777,1	13,6	5,3	-	3.782,4
Међународне финансијске организације	916,8	10,1	1,7	-	918,5
ЕИБ	212,4	1,6	0,2	-	212,6
ЕБРД	303,7	6,3	1,2	-	304,9
ЕФСЕ	174,7	-	-	-	174,7
ИФЦ	216,0	2,3	0,2	-	216,3
ЕУРОФОНД - ЦЕБ	10,0	-	-	-	10,0
Развојне банке страних влада	234,1	-	0,0	-	234,1
Остали кредитори	2.626,1	3,4	3,6	-	2.629,8
- од тога МИГА осигурање	8,0	-	0,1	-	8,1
2.1.2. Предузећа	8.677,1	1.334,7	244,8	-	8.921,8
Међународне финансијске организације	569,5	6,7	2,9	-	572,4
ЕБРД	266,9	5,4	1,8	-	268,7
ИФЦ	128,8	1,3	1,1	-	129,8
ЕИБ	156,7	-	-	-	156,7
ЕУРОФОНД - ЦЕБ	17,1	-	-	-	17,1
Развојне банке страних влада	61,5	2,1	0,7	-	62,3
Остали кредитори	8.046,0	1.325,9	241,2	-	8.287,1
- од тога МИГА осигурање	111,4	1,5	0,4	-	111,8
2.2. Краткорочни дуг	646,7	40,0	1,2	-	647,9
2.2.1. Банке	581,7	-	-	-	581,7
Банк. депозити и кред. линије	581,7	-	-	-	581,7
Остали кредитори	-	-	-	-	-
2.2.2. Предузећа	65,0	40,0	1,2	-	66,2
Развојне банке страних влада	8,0	-	-	-	8,0
Остали кредитори	47,5	40,0	1,2	-	48,7
Русија - готовински дуг за увоз гаса	9,5	-	-	-	9,5

Извор: Народна банка Србије.

Напомена: Од септембра 2010. промењена је методологија статистике спољног дуга тако да се у спољни дуг јавног сектора укључују обавезе по основу алокације СПВ ММФ-а (459,3 млн евра), искоришћене у децембру 2009, као и капитализована камата према Париском клубу поверилаца (63,0 млн евра), док су из спољног дуга приватног сектора искључени кредити закључени пре 20. децембра 2000. по којима се не врше плаћања (891,0 млн евра, од чега се 417,1 млн евра односи на домаће банке, а 473,9 млн евра на домаћа предузећа).

* Процењује се да су доцње прецењене због неажурности у достављању података.

¹⁾ Дуг према Париском клубу поверилаца консолидован је 2001. године, када је утврђено да укупан отпис дуга износи 66%, при чему је 51% отписано 2002. године, док је додатних 15% отписано 6. фебруара 2006.

²⁾ У складу са споразумом о репрограму дуга према Париском клубу, у периоду од марта 2002. до децембра 2005. године капитализована је редовна камата у износу од 60%, за коју је планирана отплата у периоду од 2007. до 2014. године.

³⁾ Споразумом о репрограму дуга Републике Србије с Лондонским клубом поверилаца, потписаним јула 2004. године, утврђен је отпис дуга од око 62%.

Прилог 2

Промет и стање по спољном дугу Републике Србије

ПРЕЛИМИНАРНИ ПОДАЦИ
У МИЛИОНИМА ЕВРА¹⁾

	Укупно 2010.	2011.												Укупно 2011.	Промена у 2011.
		Јануар	Фебруар	Март	Април	Мај	Јун	Јул	Август	Септембар	Октобар	Новембар	Децембар		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 (2 до 13)	15 (14 - 1)
Иностранни кредити	746,37	-629,40	-82,83	-110,92	220,60	-4,38	-144,72	191,61	-14,85	859,85	87,34	-151,24	109,46	330,53	-415,83
А) Дугорочни и средњорочни, нето (1.- 2.)	823,35	-37,93	-39,64	-51,85	337,27	-28,93	-112,36	341,71	51,48	750,28	139,84	-31,23	139,61	1.458,25	634,90
1. Коришћено (1.1.+ 1.2.)	3.624,09	175,07	212,25	317,30	527,02	200,02	170,89	697,76	219,24	1.026,38	416,57	149,60	401,26	4.513,34	889,25
1.1. Јавни сектор	1.232,39	18,89	58,83	24,75	354,29	35,00	26,81	308,56	33,17	773,16	105,68	12,33	78,21	1.829,69	597,30
од тога ММФ	344,59	-	-	-	51,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	51,76	-292,83
1.2. Приватни сектор (1.2.1.+ 1.2.2.)	2.391,70	156,18	153,41	292,55	172,73	165,01	144,07	389,20	186,07	253,21	310,89	137,27	323,05	2.683,65	291,94
1.2.1. Банке	1.140,64	11,37	16,00	58,17	100,06	0,74	29,20	47,58	89,78	55,17	113,86	44,32	138,70	704,93	-435,71
1.2.2. Предузећа	1.251,06	144,81	137,41	234,38	72,67	164,28	114,87	341,62	96,29	198,05	197,03	92,95	184,35	1.978,72	727,66
1.2.2.1. од тога кредитори комерцијалне банке	425,83	75,63	99,67	203,19	20,47	92,77	29,19	67,52	9,05	20,65	54,33	5,63	4,66	682,75	256,92
2. Отплата главнице (2.1.+ 2.2.)	2.800,74	213,00	251,89	369,15	189,75	228,95	283,25	356,05	167,76	276,10	276,72	180,83	261,65	3.055,09	254,35
2.1. Јавни сектор	279,22	21,19	8,08	51,68	30,01	8,95	40,07	24,66	11,75	43,76	34,14	11,29	40,87	326,44	47,22
од тога ММФ	-	-	-	-	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2. Приватни сектор (2.2.1.+ 2.2.2.)	2.521,52	191,81	243,80	317,47	159,75	220,00	243,18	331,39	156,01	232,34	242,58	169,54	220,77	2.728,65	207,13
2.2.1. Банке	390,23	21,32	3,47	38,47	17,43	6,01	71,30	13,66	23,88	25,19	15,67	9,68	47,74	293,81	-96,42
2.2.2. Предузећа	2.131,28	170,50	240,34	279,01	142,32	213,99	171,88	317,73	132,13	207,15	226,91	159,85	173,03	2.434,83	303,55
2.2.2.1. од тога кредитори комерцијалне банке	1.058,20	63,01	170,72	121,50	63,83	110,53	80,97	145,51	85,93	93,50	160,44	111,82	99,13	1.306,91	248,71
3. Отплата камате (3.1.+ 3.2.)	617,10	31,51	33,84	95,70	82,24	39,14	67,88	41,60	43,54	95,42	61,49	35,07	67,92	695,34	78,24
3.1. Јавни сектор	257,05	11,18	16,19	51,07	36,82	9,99	20,55	11,26	16,45	53,77	36,78	9,58	21,61	295,26	38,20
од тога ММФ	20,50	0,71	5,57	0,00	0,12	5,69	0,00	0,00	6,73	1,21	0,00	5,79	0,00	25,81	5,31
3.2. Приватни сектор (3.2.1.+ 3.2.2.)	360,05	20,33	17,64	44,63	45,42	29,16	47,34	30,34	27,08	41,65	24,71	25,49	46,31	400,09	40,03
3.2.1. Банке	94,11	4,20	3,04	19,30	4,92	2,95	20,39	5,42	3,61	20,07	5,73	2,93	25,44	118,01	23,90
3.2.2. Предузећа	265,94	16,12	14,61	25,33	40,50	26,20	26,95	24,92	23,47	21,58	18,97	22,56	20,86	282,08	16,14
3.2.2.1. од тога кредитори комерцијалне банке	148,33	9,52	7,75	14,99	9,61	11,15	15,10	9,00	14,07	13,26	10,83	8,96	11,84	136,07	-12,26
Б) Краткорочни кредити, нето (1.+ 2.)	-76,99	-591,46	-43,19	-59,07	-116,67	24,55	-32,36	-150,10	-66,33	109,56	-52,50	-120,01	-30,15	-1.127,72	-1.050,73
1. Јавни сектор, нето	- 1,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00	1,50
2. Приватни сектор, нето (2.1.+ 2.2.)	-75,49	-591,46	-43,19	-59,07	-116,67	24,55	-32,36	-150,10	-66,33	109,56	-52,50	-120,01	-30,15	-1.127,72	-1.052,23
2.1. Банке, нето (2.1.1.+ 2.1.2.)	17,62	-592,87	-43,00	-58,40	-124,05	20,33	-38,04	-150,55	-66,70	107,22	-49,36	-121,40	-32,15	-1.148,95	-1.166,58
2.1.1. Остали краткорочни кредити, нето	-3,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,00	3,33
2.1.2. Депозитне и кредитне линије, нето	20,96	-592,87	-43,00	-58,40	-124,05	20,33	-38,04	-150,55	-66,70	107,22	-49,36	-121,40	-32,15	-1.148,95	-1.169,91
2.2. Предузећа, нето	-93,11	1,40	-0,19	-0,67	7,38	4,23	5,68	0,44	0,36	2,34	-3,14	1,39	2,00	21,24	114,35

у милионима евра¹⁾

	31.12.2010.	2011.												у % БДП-а 31.12.2011.	Промена у 2011.
		31.1.	28.2.	31.3.	30.4.	31.5.	30.6.	31.7.	31.8.	30.9.	31.10.	30.11.	31.12.		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15 (13 - 1)
Стање дуга	23.786,42	22.990,89	22.927,08	22.671,88	22.730,28	22.897,01	22.734,33	23.115,04	22.827,71	23.860,28	23.774,42	23.843,41	24.125,38	74,5%	338,95
А) Јавни сектор (1.+ 2.)	9.076,43	9.019,80	9.018,84	8.860,64	9.054,33	9.181,35	9.137,77	9.504,95	9.499,38	10.433,40	10.422,91	10.607,15	10.773,25	33,3%	1.696,82
1. Дугорочни и средњорочни кредити	9.076,43	9.019,80	9.018,84	8.860,64	9.054,33	9.181,35	9.137,77	9.504,95	9.499,38	10.433,40	10.422,91	10.607,15	10.773,25	33,3%	1.696,82
2. Краткорочни кредити	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	-
В) Приватни сектор (1.+ 2.)	14.709,99	13.971,09	13.908,24	13.811,24	13.675,95	13.715,66	13.596,56	13.610,08	13.328,34	13.426,88	13.351,52	13.236,26	13.352,12	41,2%	-1.357,87
1. Дугорочни и средњорочни кредити	12.879,59	12.733,86	12.716,64	12.695,62	12.679,08	12.703,02	12.630,35	12.788,55	12.578,61	12.568,95	12.547,07	12.555,27	12.704,21	39,2%	-175,38
2. Краткорочни кредити	1.830,41	1.237,23	1.191,59	1.115,62	996,87	1.012,64	966,21	821,53	749,73	857,94	804,44	680,98	647,92	2,0%	-1.182,49
Банке (1.1.+ 2.1.)	5.092,63	4.482,21	4.453,73	4.383,65	4.348,71	4.398,91	4.308,02	4.203,65	4.191,21	4.336,03	4.384,67	4.290,48	4.364,10	13,5%	-728,53
1.1. Дугорочни и средњорочни кредити	3.361,95	3.344,40	3.358,91	3.347,24	3.436,34	3.466,22	3.413,36	3.459,54	3.513,80	3.551,40	3.649,40	3.676,60	3.782,37	11,7%	420,42
2.1. Краткорочни кредити	1.730,69	1.137,82	1.094,82	1.036,42	912,37	932,69	894,65	744,11	677,41	784,63	735,28	613,88	581,73	1,8%	-1.148,95
Предузећа (1.2.+ 2.2.)	9.617,36	9.488,88	9.454,51	9.427,58	9.327,24	9.316,75	9.288,55	9.406,43	9.137,13	9.090,85	8.966,84	8.945,78	8.988,03	27,7%	-629,34
1.2. Дугорочни и средњорочни кредити	9.517,64	9.389,46	9.357,73	9.348,38	9.242,73	9.236,80	9.216,99	9.329,00	9.064,81	9.017,55	8.897,68	8.878,67	8.921,84	27,5%	-595,80
2.2. Краткорочни кредити	99,72	99,41	96,78	79,20	84,50	79,95	71,56	77,43	72,32	73,30	69,17	67,11	66,19	0,2%	-33,53

Извор: Народна банка Србије.
¹⁾ По курсу на дан трансакције.

Прилог 3

Преглед коришћења, отплате главнице и отплате камате дугорочних иностраних кредита приватног сектора по привредним гранама (у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011)

У милионима евра

ПРИВРЕДНЕ ГРАНЕ		Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Септ.	Окт.	Нов.	Дец.	УКУПНО	Учешће %
Финансијске делатности и делатност осигурања	Коришћено	12,43	62,84	139,51	104,81	2,06	39,56	66,65	92,48	100,77	123,37	51,63	149,66	945,77	35%
	Отпл. глав.	40,04	91,38	134,59	33,79	17,81	105,83	55,67	40,76	58,29	29,98	19,17	75,57	702,88	
	Отпл. кам.	5,17	4,20	22,42	6,94	4,66	26,93	6,33	5,49	23,78	7,89	4,25	30,87	148,94	
од тога: Остало монетарно посредовање	Коришћено	11,37	16,00	58,17	100,06	0,74	29,20	47,58	89,78	55,17	113,86	44,32	138,70	704,93	26%
	Отпл. глав.	21,32	3,47	38,47	17,43	6,01	71,30	13,66	23,88	25,19	15,67	9,68	47,74	293,81	
	Отпл. кам.	4,20	3,04	19,30	4,92	2,95	20,39	5,42	3,61	20,07	5,73	2,93	25,44	118,01	
од тога: Финансијски лизинг	Коришћено	33,00	77,02	4,61		9,00	18,52	2,50	5,09	4,05	6,01	9,67	169,48	6%	6%
	Отпл. глав.	18,49	73,08	93,75	12,69	8,78	33,78	40,63	11,88	30,05	3,84	5,21	23,64	355,82	
	Отпл. кам.	0,77	0,66	2,89	0,68	0,74	5,29	0,63	0,59	3,17	0,81	0,54	3,91	20,68	
Рударство	Коришћено	0,06	0,12	24,93	9,35	24,74	20,69	71,83	26,74	35,08	52,55	18,34	108,42	392,86	15%
	Отпл. глав.	2,85	7,80	0,32	2,66	25,14	15,44	24,03	0,28	39,54	71,86	0,42	1,18	191,52	
	Отпл. кам.	0,57	2,15	1,32	1,00	2,15	1,45	1,01	2,24	1,73	1,33	2,15	1,42	18,53	
Прерађивачка индустрија	Коришћено	29,11	18,61	8,97	5,11	5,08	19,01	201,51	7,53	7,18	51,23	6,83	7,84	368,01	14%
	Отпл. глав.	35,10	16,38	40,52	36,65	19,72	37,48	56,19	16,60	24,77	12,23	29,95	49,50	375,09	
	Отпл. кам.	4,09	2,52	3,17	27,38	2,64	3,59	11,69	2,71	3,49	2,66	8,07	3,27	75,27	
Трговина на велико и трговина на мало и поправка моторних возила	Коришћено	38,59	10,99	8,21	11,41	40,01	28,57	11,01	9,07	34,61	66,01	35,55	23,16	317,19	12%
	Отпл. глав.	32,24	22,82	28,45	47,75	23,07	35,71	65,85	39,81	22,74	85,08	61,99	26,34	491,87	
	Отпл. кам.	3,53	3,00	3,55	3,07	2,92	4,98	4,47	3,23	3,45	4,15	3,85	3,38	43,57	
Пословање некретнинама	Коришћено	21,00	46,80	23,24	16,22	49,05	2,78	0,20	10,05	36,27	0,47	0,26	21,92	228,26	9%
	Отпл. глав.	44,58	62,80	29,73	6,81	40,72	7,04	1,11	2,83	25,55	0,64	6,55	20,07	248,44	
	Отпл. кам.	0,68	0,87	7,10	0,61	2,33	2,46	0,70	7,03	3,34	0,32	0,32	2,04	27,80	
Саобраћај и складиштење	Коришћено	50,22	1,01	58,42	0,95	1,69	0,61	0,01	0,27	23,65	0,38	10,97		148,18	6%
	Отпл. глав.	3,23	0,98	55,63	6,12	3,68	7,36	7,51	2,10	1,53	4,68	0,48	1,39	94,69	
	Отпл. кам.	1,91	0,89	0,87	1,32	0,90	1,39	1,42	0,86	0,83	1,49	0,92	0,42	13,21	
Грађевинарство	Коришћено	1,09	0,55	13,60	3,04	2,83	6,29	20,76	24,51	4,06	12,56	2,97	2,93	95,20	4%
	Отпл. глав.	9,31	3,08	6,38	1,06	1,73	4,66	44,31	8,50	32,92	22,43	6,16	23,82	164,36	
	Отпл. кам.	2,45	1,32	2,31	2,10	0,91	2,31	1,98	1,71	2,89	5,21	1,62	1,74	26,54	
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	Коришћено	0,55	2,19	3,65	5,64	30,24	4,68	2,23	5,26	4,33	2,12	0,44	3,67	64,99	2%
	Отпл. глав.	1,35	5,40	0,77	0,52	21,01	2,42	52,71	30,34	1,19	2,32	0,91	2,20	121,15	
	Отпл. кам.	0,26	0,64	0,74	0,22	7,64	1,35	1,34	2,21	0,41	0,60	0,04	0,13	15,57	
Информисање и комуникација	Коришћено		6,35	5,59	13,19	4,19	9,75	7,78	4,34	1,49	1,18	0,08	1,57	55,52	2%
	Отпл. глав.	11,70	28,52	6,15	4,22	57,93	10,74	3,42	5,34	5,49	4,18	37,10	10,14	184,92	
	Отпл. кам.	1,03	1,16	1,34	0,67	3,89	0,96	0,63	0,98	0,45	0,53	3,60	2,12	17,35	
Пољопривреда, шумарство и рибарство	Коришћено	2,40	2,34	1,83		4,29	3,17	2,80	1,70		0,12	3,56	1,20	23,40	1%
	Отпл. глав.	1,03	2,34	1,15	1,05	2,58	1,81	2,24	1,55	4,54	1,24	0,67	1,10	21,31	
	Отпл. кам.	0,29	0,16	0,14	0,17	0,19	0,21	0,12	0,16	0,08	0,25	0,09	0,06	1,90	
Административне и помоћне услужне делатности	Коришћено		1,01	2,91	2,24	0,15	6,02	3,55	1,76	0,11		0,52	1,50	19,78	1%
	Отпл. глав.	5,77	1,23	11,48	15,05	4,98	8,85	9,70	1,00	10,73	5,48	4,92	6,20	85,40	
	Отпл. кам.	0,18	0,18	1,01	1,54	0,75	0,94	0,28	0,12	0,87	0,16	0,48	0,69	7,20	
од тога: Изнајмљивање и лизинг аутомобила и лаких моторних возила	Коришћено		1,00	2,40	1,00		5,50	3,50	1,60			0,50	1,50	17,00	1%
	Отпл. глав.	5,63	1,08	7,48	4,65	4,80	8,66	9,51	0,82	10,52	5,03	4,15	5,15	67,49	
	Отпл. кам.	0,11	0,12	0,53	0,85	0,69	0,89	0,21	0,05	0,81	0,10	0,40	0,62	5,36	
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	Коришћено		0,15	0,14				0,27	1,00	1,25	0,33	3,29	0,45	6,88	0%
	Отпл. глав.	3,41	0,15	1,18	0,48	0,35	0,38	0,29	0,20	0,26	0,53	0,19	0,15	7,58	
	Отпл. кам.	0,05	0,30	0,32	0,06	0,05	0,11	0,05	0,10	0,03	0,05	0,02	0,04	1,19	
Услуге смештаја и исхране	Коришћено	0,48	0,15	0,89	0,20	0,50	0,22	0,47		0,56	0,30	2,39	0,18	6,35	0%
	Отпл. глав.	0,59	0,42	0,91	3,49	0,39	3,47	8,12	0,40	4,62	1,83	0,94	3,07	28,26	
	Отпл. кам.	0,08	0,10	0,32	0,15	0,08	0,29	0,23	0,06	0,25	0,05	0,07	0,09	1,76	
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	Коришћено	0,25	0,30	0,20	0,07		0,11	0,12	0,23	3,64	0,25	0,18	0,04	5,39	0%
	Отпл. глав.	0,02	0,05	0,12			1,90	0,04	0,05	0,10				2,27	
	Отпл. кам.		0,00	0,01	0,01		0,30		0,00	0,04	0,01	0,00	0,01	0,39	
Уметност, забава и рекреација	Коришћено				0,15	0,01	2,40			0,01		0,20	0,51	3,28	0%
	Отпл. глав.	0,57	0,03	0,06	0,07	0,86	0,07	0,18	0,36	0,01	0,08	0,07	0,01	2,36	
	Отпл. кам.	0,05	0,01	0,01	0,17	0,03	0,05	0,09	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,45	
Образовање	Коришћено			0,45	0,15		0,21		1,13	0,20		0,06		2,20	0%
	Отпл. глав.		0,39						5,86					6,25	
	Отпл. кам.		0,14				0,01		0,18	0,03				0,35	
Остале услужне делатности	Коришћено				0,20	0,17								0,37	0%
	Отпл. глав.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,24	
	Отпл. кам.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	
Здравствена и социјална заштита	Коришћено									0,02				0,02	0%
	Отпл. глав.	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,01	0,08	
	Отпл. кам.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	
УКУПНО:	Коришћено	156,18	153,41	292,55	172,73	165,01	144,07	389,20	186,07	253,21	310,89	137,27	323,05	2.683,65	100%
	Отпл. глав.	191,81	243,80	317,47	159,75	220,00	243,18	331,39	156,01	232,34	242,58	169,54	220,77	2.728,65	
	Отпл. кам.	20,33	17,64	44,63	45,42	29,16	47,34	30,34	27,08	41,65	24,71	25,49	46,31	400,09	

Извор: Народна банка Србије.